

Απόφαση **270/2018** (Δ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 270/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Δ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Χαράλαμπο Καλαματιανό, Ειρήνη Καλού, Σοφία Ντάντου και Γεώργιο Χοϊμέ, Αρεοπαγίτες. **Συνήλθε** σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 6 Οκτωβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ: Των αναιρεσιδόντων: 1) Ι. Β. του Α. και 2) Π. Θ. του Ν., κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημήτριο Κρίτσανο. Των αναιρεσιβλήτων: 1) Γ. Τ. (G. T.) του Κ. (Κ.), συζ. Α. Τ. (Α. Τ.), κατοίκου ..., η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Βασίλειο Αρχοντή με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και 2) ανώνυμης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στη ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Ιωάννη Καραγκούνη, που δήλωσε στο ακροατήριο ότι ανακαλεί την από 5-10-2017 δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και παρίσταται. Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 27-9-2012 αγωγή της 1ης των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας και συνεκδικάστηκε με την από 23-11-2012 παρεμπόπτουσα αγωγή της 2ης αναιρεσιβλήτης. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 165/2013 εν μέρει οριστική και 649/2013 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 393/2015 του Μονομελούς Εφετείου Λάρισας. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιδόντες με την από 15-7-2016 αίτησή τους. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, με Εισηγητή τον Αρεοπαγίτη Χαράλαμπο Καλαματιανό, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιδόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης, ο πληρεξούσιος της 2ης των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά την διάταξη του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται για (ευθεία) παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου αν το δικαστήριο της ουσίας, με βάση τα αναιρετικώς ανέλεγκτα γενόμενα δεκτά από εκείνο, ως αποδειχθέντα, πραγματικά περιστατικά, δεν εφαρμόσει τον συγκεκριμένο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή εφαρμόσει αυτόν, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν εφαρμόσει αυτόν εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται, είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή ή μη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον κανόνα δικαίου. (Ολ.ΑΠ 1/2013). Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 297, 298, 330 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι προϋπόθεση της ευθύνης για αποζημίωση από αδικοπραξία είναι η υπαιτιότητα του υπόχρεου, η οποία υπάρχει και στην περίπτωση της αμέλειας, δηλαδή όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, η παράνομη συμπεριφορά του υπόχρεου σε αποζημίωση έναντι εκείνου που ζημιώθηκε και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της ζημίας. Η παράνομη συμπεριφορά ως όρος της αδικοπραξίας, μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε θετική πράξη αλλά και σε παράλειψη, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση εκείνος που υπέπεσε στην παράλειψη ήταν υποχρεωμένος σε πράξη από το νόμο ή τη δικαιοπραξία είτε από την καλή πίστη και την κρατούσα κοινωνική αντίληψη. Αιτιώδης δε συνάφεια υπάρχει, όταν η πράξη ή η παράλειψη του ευθυνόμενου προσώπου ήταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ικανή και μπορούσε αντικειμενικά να επιφέρει κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων το επιζήμιο αποτέλεσμα. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε κυριαρχικώς ως αποδειχθέντα επιτρέπουν το συμπέρασμα να θεωρηθεί κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ορισμένο γεγονός ως πρόσφορη αιτία της ζημίας υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, γιατί είναι κρίση νομική αναγόμενη στην ορθή ή μη υπαγωγή από

το δικαστήριο της ουσίας των διδασμάτων της κοινής πείρας στην αόριστη νομική έννοια της αιτιώδους συνάφειας η παράβαση των οποίων ιδρύει τον αναιρετικό λόγο του άρθρου 559 αριθ. 1 Κ.Πολ.Δ. Αντίθετα η κρίση ότι η πράξη ή η παράλειψη υπήρξε ένας από τους αναγκαίους όρους του αποτελέσματος αφορά πράγματα και δεν ελέγχεται ακυρωτικώς. Επίσης, οι έννοιες της αμέλειας και της συνυπαιτιότητας είναι νομικές και επομένως η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τη συνδρομή ή όχι συντρέχοντος πταίσματος του ζημιωθέντος κατά την επέλευση της ζημίας, υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου ως προς το εάν τα περιστατικά, που το δικαστήριο της ουσίας δέχεται ανελέγκτως ως αποδειχθέντα, συγκροτούν την έννοια του συντρέχοντος πταίσματος. Αντιθέτως, ο καθορισμός της βαρύτητας του πταίσματος και του ποσοστού, κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί η αποζημίωση, αφορά εκτίμηση πραγμάτων, που δεν ελέγχεται ακυρωτικώς. Τα πιο πάνω έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση του άρθρου 10 του ν. ΓΠΝ/1911, ως προς την υπαιτιότητα των οδηγών των συγκρουσθέντων αυτοκινήτων, κατά το οποίο είναι εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ. Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 300 ΑΚ, η οποία εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση ζημίας και επομένως και σε αυτή από αδικοπραξία των άρθρων 914 επ. ΑΚ προκύπτει, ότι όταν στη γένεση ή στην επέλευση της ζημίας συντέλεσε και πταίσμα του ζημιωθέντος, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 330 ΑΚ, το δικαστήριο της ουσίας μπορεί κατά την ελεύθερη κρίση του, αφού σταθμίσει τις περιστάσεις και ιδιαίτερα το βαθμό του πταίσματος του ζημιωθέντος και του ζημιώσαντος, να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό αυτής. Σε κάθε περίπτωση η παράβαση των διατάξεων του ΚΟΚ δεν θεμελιώνει αυτή καθαυτή υπαιτιότητα στην επέλευση του αυτοκινητικού ατυχήματος, αποτελεί όμως στοιχείο η στάθμιση του οποίου από το δικαστήριο της ουσίας κρίνεται σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συγκεκριμένης πράξεως και του επελθόντος αποτελέσματος. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας για τη συνδρομή ή όχι πταίσματος του ζημιωθέντος είναι κρίση σχετική με νομική έννοια κατά τα προεκτεθέντα και υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο κατά τις διατάξεις των άρθρων 559 αριθ. 1 και 19 Κ.Πολ.Δ. Περαιτέρω, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αρ. 19 Κ.Πολ.Δ., η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση όταν στο αιτιολογικό που συνιστά την ελάχιστονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού δεν αναφέρονται καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του επί ζητήματος με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και έτσι δεν μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που δεν εφαρμόστηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που εφαρμόστηκε. Ιδρύεται, δηλαδή, ο λόγος αυτός αναίρεσης, όταν από τις παραδοχές της απόφασης δημιουργούνται αμφιβολίες για το αν παραβιάστηκε ή όχι ουσιαστική διάταξη νόμου. Αναφέρεται σε πλημμέλειες αναγόμενες στη διατύπωση του αποδεικτικού πορίσματος και δεν ιδρύεται όταν υπάρχουν ελλείψεις που ανάγονται στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα στην ανάλυση, στάθμιση και αξιολόγηση αυτών και στην αιτιολόγηση του πορίσματος που έχει εξαχθεί από αυτές, αρκεί τούτο να εκτίθεται πλήρως, σαφώς και χωρίς αντιφάσεις (Ολ.ΑΠ 24/1992). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 19 παρ. 2 και 3 του νόμου 2696/1999 (ΚΟΚ) "2. Ο οδηγός επιβάλλεται να ρυθμίζει την ταχύτητα του οχήματός του λαμβάνων συνεχώς υπόψη του τις επικρατούσες συνθήκες, ιδιαίτερα δε τη διαμόρφωση του εδάφους, την κατάσταση και τα χαρακτηριστικά της οδού, την κατάσταση και το φορτίο του οχήματός του, τις καιρικές συνθήκες και τις συνθήκες κυκλοφορίας, κατά τρόπον ώστε να είναι σε θέση να διακόψει την πορεία του οχήματός του μπροστά από οποιοδήποτε εμπόδιο που μπορεί να προβλεφθεί και το οποίο βρίσκεται στο ορατό από αυτόν μπροστινό τμήμα της οδού. Υποχρεούται επίσης να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του και, σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτει την πορεία του, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν. 3. Ιδιαίτερα, ο οδηγός επιβάλλεται να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του... κατά τις νυκτερινές ώρες, σε περίπτωση ομίχλης, βροχής, χιονιών, παγετού και γενικά όταν το οδόστρωμα είναι ολισθηρό". Κατά δε τις διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 4 εδ. α' και ε' "Οι πεζοί προκειμένου να διασχίσουν το οδόστρωμα, υποχρεούνται: α) Αν υπάρχουν στο οδόστρωμα διαβάσεις πεζών, να τις χρησιμοποιούν..., ε) Αν δεν υπάρχουν στο οδόστρωμα διαβάσεις πεζών, να μην κατεβαίνουν σ' αυτό, αν δεν βεβαιωθούν ότι δεν θα παρεμποδίσουν την κυκλοφορία των οχημάτων, στη συνέχεια δε να διασχίζουν το οδόστρωμα κάθετα προς τον άξονά του".

Στην προκειμένη περίπτωση με την προσβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε αντέφεση των αναιρεσειόντων και έγινε δεκτή έφεση της πρώτης αναιρεσίβλητης κατά των πρωτόδικων αποφάσεων, 649/2013 (οριστικής) και 165/2013 (εν μέρει οριστικής), οι οποίες εξαφανίσθηκαν, έγινε δεκτή εν μέρει αγωγή της πρώτης των αναιρεσιβλήτων κατά των αναιρεσειόντων, επιδικάσθηκαν σ' αυτήν τα διαλαμβανόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση ποσά, ως

αποζημίωση, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και ειδική αποζημίωση του άρθρου 931 Α.Κ., για τον τραυματισμό της στο ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα που προκλήθηκε από συγκλίνουσα υπαιτιότητα της ίδιας και του δεύτερου των εναγομένων, ήδη αναιρεσειόντων, οδηγού του ζημιογόνου μοτ/του, που ανήκει κατά κυριότητα στην πρώτη τούτων και ήταν ασφαλισμένο για την κάλυψη των ζημιών προς τρίτους στην δεύτερη των αναιρεσιβλήτων ασφαλιστική εταιρεία, έγινε δεκτή παρεμπίπτουσα αγωγή της τελευταίας κατά των αναιρεσειόντων και αναγνωρίστηκε ότι αυτοί υποχρεούνται να της καταβάλουν κάθε ποσό που εκείνη θα καταβάλει στην ενάγουσα της κύριας αγωγής, διότι η ανωτέρω κυρία του μοτοποδηλάτου το είχε παραχωρήσει στον ανήλικο γιο της, ο οποίος το οδηγούσε χωρίς να διαθέτει την από το νόμο άδεια οδήγησης, με συνέπεια οι προκληθείσες ζημιές να αποκλείονται της ασφάλισης. Το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση αυτής, δέχθηκε κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά κρίση του, ως αποδειχθέντα, αναφορικά με τα κρίσιμα και ουσιώδη ζητήματα της υπαιτιότητας του εναγόμενου οδηγού του μοτοποδηλάτου και της ενάγουσας πεζής, καθώς και της ύπαρξης ή μη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς ενός εκάστου και του επελθόντος ζημιογόνου αποτελέσματος, τα εξής πραγματικά περιστατικά: "Το ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα έλαβε χώρα στις 30-1-2012 και περί ώρα 20:45, στην οδό ... της Λάρισας. Ο Π. Θ., γεννηθείς στις 26-5-1996, ανήλικος κατά συνέπεια, κατά τον ανωτέρω χρόνο και, ως εκ τούτου, εκπροσωπούμενος από την ασκούσα τη γονική μέριμνα αυτού μητέρα του Ι. Β., 1η εφεσίβλητη, οδηγώντας το με αριθμό κυκλοφορίας ... δίκυκλο μοτοποδήλατο, εργοστασίου κατασκευής ..., 50 κ.εκ., ιδιοκτησίας της πρώτης εφεσίβλητης - μητέρας του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι τρίτων αστική του ευθύνη στην 2η εφεσίβλητη ασφαλιστική εταιρία, εκινείτο με ταχύτητα 50 χιλιομέτρων ανά ώρα, περίπου, επί της οδού ..., μετά το ... και έμπροσθεν της διασταύρωσής της με την οδό ..., με κατεύθυνση προς την οδό .... Η ανωτέρω οδός (...) στο προαναφερόμενο σημείο είναι ευθεία, διπλής κατεύθυνσης, με συνολικό πλάτος οδοστρώματος 12,60 μέτρων και τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας διαχωρίζονται με διπλή, συνεχόμενη διαχωριστική γραμμή, υπάρχει ισόπεδη διασταύρωση, ο αριθμός των λωρίδων κυκλοφορίας είναι δύο (2) ανά κατεύθυνση και η κυκλοφορία των οχημάτων ρυθμίζεται από φωτεινούς σηματοδότες, μη υπάρχουσας διάβασης πεζών. Κατά τον ως άνω χρόνο η οδός ήταν υγρή και, λόγω του ότι είχε νυχτώσει, υπήρχε τεχνητός φωτισμός. Κατά τον ίδιο ως άνω χρόνο, η εκκαλούσα, ευρισκόμενη στο δεξιό πεζοδρόμιο της ανωτέρω οδού ..., σε σχέση με το ρεύμα κυκλοφορίας της προς την οδό ... (αντίθετο με το ρεύμα κυκλοφορίας όπου εκινείτο ο ανήλικος, οδηγώντας το προαναφερόμενο μοτοποδήλατο), σκόπευε να περάσει πεζή απέναντι, στην άλλη πλευρά της οδού, από αριστερά προς τα δεξιά, όσον αφορά την πορεία του μοτοποδηλάτου, για να επιστρέψει στην οικία της επί της οδού .... Η ενάγουσα, έχοντας την πεποίθηση ότι μπορεί να διασχίσει ακινδύνως την ως άνω οδό, δεδομένου ότι την διέσχισε πολύ τακτικά στα έξι (6) χρόνια που διέμενε στην ανωτέρω διεύθυνση (βλ. ανώμοτη κατάθεσή της στο ακροατήριο του Μονομελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων Λάρισας, που περιέχεται στα ταυτάριθμα με την υπ' αριθ. 80/2014 απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης), διαπιστώνοντας, αφενός, ότι δεν ερχόταν κάποιο όχημα στο ρεύμα πορείας της οδού ...προς την οδό ...και αφετέρου ότι ο σηματοδότης που βρίσκεται στο ρεύμα πορείας της οδού ...προς την οδό ...είχε χρώμα κόκκινο για τα οχήματα που εκινούντο σ' αυτό, διέσχισε με γρήγορο βήμα, αρχικά, το ρεύμα κυκλοφορίας της οδού ..., που οδηγεί προς την οδό .... Στη συνέχεια, και ενώ ο φωτεινός σηματοδότης είχε, πλέον, χρώμα πράσινο για τα κινούμενα στο ρεύμα κυκλοφορίας της οδού ..., που οδηγεί προς την οδό ...οχήματα, επεχείρησε να διασχίσει και αυτό το ρεύμα κυκλοφορίας, χωρίς, όμως, να αντιληφθεί το μοτοποδήλατο που οδηγούσε ο προαναφερόμενος ανήλικος γιός της 2ης εφεσίβλητης, το οποίο εκινείτο επί του προαναφερόμενου ρεύματος. Ο ανωτέρω ανήλικος είχε αντιληφθεί την πεζή ήδη από απόσταση τριάντα (30) μέτρων, περίπου, καθ' ο χρόνο αυτή διέσχισε το αντίθετο με αυτόν ρεύμα κυκλοφορίας, όπως ο ίδιος κατέθεσε προανακριτικά ενώπιον του Ανθυπαστυνόμου Κ. Π. του Τ.Τ. Λάρισας. Πλην όμως, λόγω της απειρίας του, δεν κατάφερε ούτε να αποφύγει την πεζή ούτε να ακινητοποιήσει το δίκυκλο μοτοποδήλατο που οδηγούσε, αλλά την παρέσυρε, κτυπώντας την με το εμπρόσθιο αριστερό μέρος του δίκυκλου, στο ύψος του φανού, με συνέπεια να υποστεί η εκκαλούσα κρανιοεγκεφαλική κάκωση, κάταγμα κρανίου, υποσκληρίδιο αιμάτωμα και εγκεφαλικές θλάσεις, από την πτώση της στο οδόστρωμα και στην άκρη του κρασπέδου της προαναφερόμενης οδού. Το ένδικο τροχαίο ατύχημα οφείλεται σε συγκλίνουσα υπαιτιότητα τόσο του ανήλικου κατά το χρόνο του ατυχήματος γιού της 1ης εφεσίβλητης, οδηγού του δίκυκλου μοτοποδηλάτου, όσο και της παθούσας πεζής, επιμεριζόμενη σε ποσοστό 60% και 40%, αντίστοιχα, οι οποίοι δεν επέδειξαν την κατ' αντικειμενική εκτίμηση επιμέλεια, που θα επεδείκνυε κάθε άλλος συνετός οδηγός και πεζός, με βάση τους

νομικούς κανόνες της κυκλοφορίας και εκείνους της κοινής πείρας και λογικής. Ειδικότερα, ο οδηγός του μοτοποδηλάτου, καίτοι αντιλήφθηκε την κίνηση της πεζής από απόσταση 30 μέτρων, περίπου, δεν μείωσε προοδευτικά την ταχύτητα του οχήματός του, όπως επέβαλαν οι επικρατούσες συνθήκες (κατοικημένη περιοχή, περιορισμένη ορατότητα, λόγω της νυχτερινής ώρας, βρεγμένο οδόστρωμα), αλλά συνέχισε να κινείται με την ίδια ταχύτητα, που ανερχόταν, σε 50 χιλ. ανά ώρα, περίπου, επιχειρώντας απότομο φρενάρισμα, που, όμως, λόγω του βρεγμένου οδοστρώματος δεν επέφερε αποτελέσματα. Επιπλέον δεν προέβη, λόγω και της απειρίας του, σε αποφευκτικό ελιγμό, προκειμένου να αποφύγει την πεζή, στον οποίο και μπορούσε ευχερέστατα να προβεί, έχοντας εντοπίσει την εκκαλούσα ήδη από την κίνησή της στο αντίθετο με αυτόν ρεύμα και πριν συνεχίσει στο δικό του ρεύμα κυκλοφορίας. Περαιτέρω, η παθούσα πεζή, επεχείρησε να διασχίσει κάθετα το οδόστρωμα, σε σημείο όπου δεν υπήρχαν διαβάσεις πεζών και δεν ήλεγξε προηγουμένως την απόσταση και την ταχύτητα του μοτοποδηλάτου, το οποίο εκκινείτο στο ρεύμα κυκλοφορίας της οδού ..., με κατεύθυνση προς την οδό ...". Το Εφετείο, με το να οδηγηθεί στην προαναφερθείσα κρίση δεν παραβίασε, ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου τις ανωτέρω διατάξεις ουσιαστικού δικαίου του Α.Κ., του ν. ΓΠΝ/1911 και του ν. 2696/ 1999, τις οποίες ερμήνευσε και εφάρμοσε ορθώς, ενώ διέλαβε στην απόφασή του πλήρεις, σαφείς, χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά αιτιολογίες, ως προς όλα τα ζητήματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, οι οποίες καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο, ως προς την ορθή ή μη εφαρμογή των ως άνω διατάξεων και συνεπώς δεν στερείται νόμιμης βάσης. Ειδικότερα το Εφετείο διέλαβε πλήρη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, ως προς την υπαιτιότητα τόσο του οδηγού του μοτοποδηλάτου όσο και της παθούσας πεζής για το ένδικο ατύχημα, διαλαμβάνοντας με σαφήνεια και πληρότητα τα συγκροτούντα την έννοια της αμελείας περιστατικά, που επέδειξαν οι ανωτέρω εμπλεκόμενοι στην πρόκληση του εν λόγω τροχαίου ατυχήματος, σε συνδυασμό με τις παραβάσεις διατάξεων του Κ.Ο.Κ., οι οποίες βρίσκονται σε αιτιώδη συνάφεια με το επελθόν αποτέλεσμα. Ήτοι, ως προς τον οδηγό το ότι δεν μείωσε προοδευτικά την ταχύτητα του οχήματός του, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούσαν (οδήγηση σε κατοικημένη περιοχή και σε βρεγμένο οδόστρωμα, με περιορισμένη ορατότητα λόγω νύκτας), αλλά συνέχισε να οδηγεί με την ταχύτητα των 50 χ/ω, αν και είχε αντιληφθεί από απόσταση 30 μέτρων την κίνηση της πεζής, και δεν διενήργησε αποφευκτικό ελιγμό λόγω της απειρίας του, ενώ ως προς την πεζή, το ότι επεχείρησε να διασχίσει το οδόστρωμα καθέτως, σε σημείο όπου δεν υπήρχαν διαβάσεις πεζών και χωρίς προηγουμένως να ελέγξει την απόσταση που την χώριζε από το μοτοποδήλατο και την ταχύτητα του τελευταίου, ώστε να βεβαιωθεί ότι δεν θα παρεμποδίσει την πορεία του. Στη συνέχεια, ανέλεγκτα αναιρετικά, καθόρισε το ποσοστό συνυπαιτιότητας του οδηγού του μοτοποδηλάτου σε 60% και της πεζής σε 40%. Επομένως, το Εφετείο δεν υπέπεσε στις από το άρθρο 559 αρ. 1 και 19 Κ.Πολ.Δ. προβλεπόμενες πλημμέλειες, οι οποίες αποδίδονται αληθώς με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, αν και γίνεται επίκληση μόνο του αρ. 1 με τον λόγο αυτό, ο οποίος πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος. Καθ' όσο μέρος όμως, υπό το πρόσχημα της επίκλησης της πλημμέλειας του άρθρου 559 αρ. 19, ήτοι ανεπαρκούς αιτιολογίας, πλήττεται η κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας περί την αξιολόγηση των πραγματικών γεγονότων, ο λόγος αυτός είναι απορριπτός, ως απαράδεκτος. Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του Κανονισμού ΕΚ 864/2007 "1. Το εφαρμοστέο δίκαιο επί εξωσυμβατικής ενοχής η οποία απορρέει από αδικοπραξία είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία επέρχεται η ζημία, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός καθώς και της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα, εκτός αν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό. 2. Ωστόσο, αν ο φερόμενος ως υπαίτιος και ο ζημιωθείς έχουν, κατά τον χρόνο επέλευσης της ζημίας, τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας αυτής". Περαιτέρω, η έλλειψη μείζονος πρότασης, η παράλειψη δηλαδή παράθεσης των διατάξεων στις οποίες βρίσκει έρεισμα το αγωγικό αίτημα, δεν καθιστά την απόφαση αναιρετέα. Διότι η συνταγματική επιταγή της ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολόγησης των αποφάσεων (άρθρο 93 § 3 του Συντάγματος), δεν καθιερώνει ούτε επιβάλλει αντίστοιχο αναιρετικό έλεγχο. Ο δε κοινός νομοθέτης στο πεδίο της πολιτικής δίκης προβλέπει ως λόγο αναίρεσης την έλλειψη νόμιμης βάσης "ιδίως αν (η απόφαση) δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης" (άρθρο 559 αριθ. 19 Κ.Πολ.Δ.). Ως "αιτιολογίες" όμως νοούνται στη διάταξη αυτή μόνο οι ουσιαστικές παραδοχές, η έλλειψη, αντίφαση ή ανεπάρκεια των οποίων καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου. Οι διατάξεις που στηρίζουν το αγωγικό αίτημα αρκεί, έστω και αν δεν μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, να υφίστανται και να δικαιολογούν, βάσει των ουσιαστικών παραδοχών της το διατακτικό της, οπότε ο Άρειος Πάγος

μπορεί να τις συμπληρώσει (άρθρο 578 Κ.Πολ.Δ, Ολ.ΑΠ 3/1997, ΑΠ 1113/2017, ΑΠ 104/2014, ΑΠ 1020/2005).

Με το δεύτερο μέρος του πρώτου λόγου οι αναιρεσείοντες προσάπτουν στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια από τον αριθ. 1 (αληθώς και τον αριθ. 19) Κ.Πολ.Δ., διότι δεν ασχολήθηκε με το εφαρμοστέο δίκαιο, στην περίπτωση ατυχήματος, που έλαβε χώρα στην Ελλάδα, στο οποίο έχει εμπλακεί αλλοδαπός, όπως στην προκειμένη περίπτωση, και δεν προσέφυγε στις διατάξεις του Κανονισμού Ε.Κ. 864/2007, σύμφωνα με τις οποίες θα έπρεπε σε ενοχές από αδίκημα να εφαρμοστεί το Αλβανικό Δίκαιο και όχι το Ελληνικό, το οποίο εφάρμοσε, κατά το άρθρο 26 Α.Κ. Ο λόγος αυτός, κατά την ως άνω αιτίαση είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος, διότι, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του Κανονισμού 864/2007, εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο της χώρας, στην οποία είχαν τη συνήθη διαμονή τους κατά το χρόνο επέλευσης της ζημίας, τόσο η ζημιωθείσα όσο και οι φερόμενοι ως υπαίτιοι της ζημίας, δηλαδή στην παρούσα υπόθεση το Ελληνικό. Να σημειωθεί ότι κατά τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης "η ενάγουσα έξι (6) χρόνια διέμενε στην άνω διεύθυνση", ήτοι στην περιοχή που έλαβε χώρα το ατύχημα (βλ. σελ. 10 προσβαλλομένης). Καθ' όσο μέρος, όμως, πλήττει την απόφαση για μη αναφορά των διατάξεων του ανωτέρω κανονισμού, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος, διότι η παράλειψη των διατάξεων δεν συνιστά, όπως προαναφέρθηκε, έλλειψη νόμιμης βάσης, εφόσον αυτές δικαιολογούν την εφαρμογή του Ελληνικού Δικαίου και μπορούν να συμπληρωθούν από τον Άρειο Πάγο. Κατά το άρθρο 559 αρ. 14 Κ.Πολ.Δ., υπάρχει λόγος αναίρεσης, αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο, ο λόγος δε αυτός αναίρεσης αναφέρεται σε ακυρότητες, δικαιώματα και απαράδεκτα από το δικονομικό μόνο δίκαιο. Κατά το άρθρο 523 § 1 Κ.Πολ.Δ., ο εφεσίβλητος μπορεί, και αφού περάσει η προθεσμία της έφεσης, να ασκήσει αντέφεση ως προς τα κεφάλαια της απόφασης που προσβάλλονται με την έφεση και ως προς εκείνα που συνεχονται αναγκαστικά με αυτά, ακόμη και αν αποδέχτηκε την απόφαση ή παραιτήθηκε από την έφεση. Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό και με το άρθρ. 522 Κ.Πολ.Δ, προκύπτει ότι η άσκηση της αντέφεσης, για να είναι παραδεκτή, πρέπει να αφορά τα κεφάλαια της απόφασης που προσβάλλονται με την έφεση ή τα αναγκαίως με αυτά συνεχόμενα, δηλαδή η άσκησή της πρέπει να βρίσκεται μέσα στα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, αφού με την άσκησή της δεν μεταβιβάζεται στο σύνολό της η υπόθεση στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αλλά μόνον κατά τα διαγραφόμενα από την έφεση όρια. Κεφάλαιο κατά την έννοια του άρθρου 523 § 1 Κ.Πολ.Δ., όπως άλλωστε και κατά την ταυτόσημη έννοια του άρθρου 520 § 2 Κ.Πολ.Δ. σε σχέση με τους πρόσθετους λόγους της έφεσης, είναι κάθε οριστική διάταξη της πρωτόδικης απόφασης που κρίνει για το παραδεκτό ή το βάσιμο κάθε αυτοτελούς αίτησης παροχής έννομης προστασίας, η οποία εισάγει αντίστοιχα ένα ιδιαίτερο αντικείμενο δίκης (ΑΠ 132/2004), διαφοροποιούμενο από τα λοιπά είτε ως προς το αίτημα, είτε ως προς την ιστορική βάση, είτε ως προς αμφοτέρους τους παράγοντες που το οριοθετούν. Αντίθετα πρόκειται για το αυτό αντικείμενο δίκης και επομένως και για το αυτό κεφάλαιο της απόφασης, όταν υπάρχει ταύτιση τόσο ως προς το αίτημα όσο και ως προς την ιστορική βάση. Ως αίτηση πάντως αυτοτελής δεν νοείται οπωσδήποτε το αίτημα της διαδικαστικής πράξης, δηλαδή δεν πρόκειται για ισοδύναμους όρους, αλλά χαρακτηρίζεται ως αυτοτελής η αίτηση που εισάγει για κρίση στο δικαστήριο ένα αυτοτελές και αμφισβητούμενο δικαίωμα. Εξ άλλου αναγκαίως συνεχόμενα με τα κεφάλαια της απόφασης που εφεσιβλήθηκαν είναι όσα από τα λοιπά κεφάλαιά της παρουσιάζουν προς τα πρώτα στενή συνάφεια είτε διότι βρίσκονται σε σχέση προδικαστικότητας προς αυτά, δηλαδή αφορούν προκριματικά για την παραδοχή τους ζητήματα, είτε διότι έχουν ως αντικείμενο δικαιώματα που απορρέουν από την αυτή ιστορική αιτία, οπότε και δημιουργείται κίνδυνος αντίθετων ή απλώς ασύμβατων αποφάσεων, αν η κρίση περιορισθεί μόνο στα εκκληθέντα κεφάλαια και συμβεί αυτή να είναι αντίθετη προς την κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ως προς τα λοιπά απρόσβλητα κεφάλαια της απόφασής του (ΑΠ 978/2014). Στη συγκεκριμένη περίπτωση προκύπτει από την παραδεκτή επισκόπηση των πρωτόδικων υπ' αριθ. 165/2013 και 649/2013 αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (άρθρο 561 § 2 Κ.Πολ.Δ.), ότι μ' αυτές έγινε εν μέρει δεκτή η κύρια αγωγή, υποχρεώθηκαν οι εναγόμενοι (αναιρεσείοντες και δεύτερη των αναιρεσιβλήτων) να καταβάλουν, ο καθένας εις ολόκληρο, στην ενάγουσα 11.499,08 (με την πρώτη) και 7.000 ευρώ (με την δεύτερη), ως αποζημίωση, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και αποζημίωση του 931 Α.Κ., για τον τραυματισμό της που προκλήθηκε από συγκλίνουσα υπαιτιότητα της ίδιας (κατά 80%) και του δεύτερου των εναγομένων, οδηγού του ζημιογόνου μοτ/του (κατά 20%), που ανήκει κατά κυριότητα στην πρώτη τούτων και ήταν

ασφαλισμένο για την κάλυψη των ζημιών προς τρίτους στην ασφαλιστική εταιρεία, έγινε δεκτή παρεμπόδιση αγωγή της τελευταίας κατά των αναιρεσιόντων και αναγνωρίστηκε ότι αυτοί υποχρεούνται να της καταβάλουν κάθε ποσό που εκείνη θα καταβάλει στην ενάγουσα της κύριας αγωγής, διότι η ανωτέρω κυρία του μοτοποδηλάτου το είχε παραχωρήσει στον ανήλικο γιο της, ο οποίος το οδηγούσε χωρίς να διαθέτει την από το νόμο άδεια οδήγησης. Η πρώτη των αναιρεσιόντων, Ι. Β., πέραν της ευθύνης της κατά το ν. ΓΠΝ/1911, ως κυρίας του μοτοποδηλάτου, που οδηγούσε ο, κηρυχθείς από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ως συνυπαίτιος του ατυχήματος κατά ποσοστό 20%, ανήλικος γιος της, κρίθηκε ότι ευθύνεται κατά το αυτό ποσοστό με τον ανήλικο και σύμφωνα με το άρθρο 923 Α.Κ., λόγω παραμέλησης εποπτείας αυτού. Από την παραδεκτή εκτίμηση των κατωτέρω διαδικαστικών εγγράφων προκύπτει, ότι με την έφεση της ενάγουσας -ήδη αναιρεσίβλητης- προσβλήθηκε η εκκαλούμενη απόφαση κατά το περί υπαιτιότητας του ανηλίκου κεφάλαιο της εν λόγω απόφασης και τα συνεπεία αυτής αξιούμενα από την ενάγουσα κονδύλια αποζημίωσης και όχι το περί υπαιτιότητας της πρώτης αναιρεσιούσας λόγω παραμέλησης εποπτείας ανηλίκου κεφάλαιο, ούτε το κεφάλαιο της παρεμπόδισης αγωγής της ασφαλιστικής εταιρείας, κεφάλαια τα οποία δεν μεταβιβάστηκαν στο δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, ούτε συνεχονται αναγκαστικά με τα κεφάλαια της εκκαλουμένης, που έπληττε η ανωτέρω έφεση. Το δεύτερο μάλιστα εξ αυτών αφορά σε άλλη δίκη, αυτή μεταξύ των εφεσιβλήτων και όχι μεταξύ εκκαλούσας και πρώτης εφεσίβλητης. Συνεπώς, ορθώς απορρίφθηκε ως απαράδεκτη η αντέφεση της αναιρεσιούσας, με την οποία αυτή έπληττε το κεφάλαιο της πρωτόδικης απόφασης που αφορά στην μη άσκηση της προσήκουσας εποπτείας στον ανήλικο γιο της και εκείνο της παρεμπόδισης αγωγής της δεύτερης εφεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρείας, και είναι αβάσιμα τα αντίθετα που υποστηρίζει αυτή με τον δεύτερο λόγο της αίτησης αναίρεσης από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. Ο εκ του άρθρου 559 αρ. 8 Κ.Πολ.Δ., λόγος αναίρεσης, ιδρύεται αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ως "πράγματα" νοούνται οι αυτοτελείς ισχυρισμοί που τείνουν στη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του ασκουμένου με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση ουσιαστικού ή δικονομικού δικαιώματος (Ολομ. ΑΠ 9/1997). Κατά το άρθρο 522 του Κ.Πολ.Δ., με την άσκηση της έφεσης η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Επίσης κατά το άρθρο 536 του αυτού Κώδικα, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν μπορεί να εκδώσει απόφαση επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα, χωρίς ο εφεσίβλητος να ασκήσει δική του έφεση ή αντέφεση, εκτός αν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, δικάζει την υπόθεση κατ' ουσίαν. Σε κάθε περίπτωση, η περιττή επανάληψη στην απόφαση του Εφετείου και των μη εκκληθέντων κεφαλαίων δεν δημιουργεί λόγο αναίρεσης (ΑΠ 578/1975). Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης, κατά το πρώτο μέρος αυτού, αποδίδεται στην αναιρεσιβαλλομένη η πλημμέλεια από τον αριθ. 8 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ., διότι, χωρίς να προσβάλλεται με λόγο έφεσης το κεφάλαιο της παρεμπόδισης αγωγής της αναιρεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρείας και χωρίς να μεταβιβάζεται αυτό στο Εφετείο, αφού έγινε δεκτό ότι το κεφάλαιο αυτό δεν συνεχεται αναγκαίως με τα πληττόμενα από την έφεση κεφάλαια της εκκαλουμένης, εξαφάνισε "χάριν της ενότητας της εκτελέσεως" την πρωτόδικη απόφαση, ως προς όλες της τις διατάξεις, και έκανε δεκτή την εν λόγω παρεμπόδιση. Συγκεκριμένα, ενώ με την πρωτόδικη απόφαση έγινε δεκτή εν μέρει η παρεμπόδιση αγωγή, ως ουσιαστικά βάσιμη, και αναγνωρίστηκε ότι οι παρεμπιπτόντως εναγόμενοι υποχρεούνται να καταβάλουν στην ενάγουσα της παρεμπόδισης αγωγής, ασφαλιστική εταιρεία, κάθε ποσό που η τελευταία θα καταβάλει στην ενάγουσα της κύριας αγωγής, αναφορικά με το κεφάλαιο που κρίθηκε οριστικά με τους νόμιμους τόκους από την επομένη της καταβολής (βλ. σελ. 16 της υπ' αρ. 649/2013 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας), το δε κεφάλαιο που επιδικάστηκε οριστικά ανερχόταν στα ποσά των 11.499,08 ευρώ (με την εν μέρει οριστική 165/2013 απόφαση) και 7.000 ευρώ (με την 649/2013 οριστική απόφαση, που εκδόθηκε μετά τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης), με την προσβαλλομένη αναγνωρίστηκε ότι οι παρεμπιπτόντως εναγόμενοι υποχρεούνται να καταβάλουν στην παρεμπιπτόντως ενάγουσα κάθε ποσό που εκείνη θα καταβάλει στην ενάγουσα της κύριας αγωγής αναφορικά με το κεφάλαιο που κρίθηκε από το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο (σελ. 25 αναιρεσιβαλλομένης), το οποίο ανήλθε στο ποσό των 77.497,24 ευρώ. Ήτοι, το Εφετείο δεν επανέλαβε απλώς το κεφάλαιο της παρεμπόδισης αγωγής, το οποίο δεν είχε αχθεί ενώπιον του Εφετείου, δοθέντος ότι η παρεμπιπτόντως ενάγουσα δεν άσκησε έφεση, αλλά ερεύνησε το (μη εκκληθέν) εν λόγω κεφάλαιο και εξέδωσε απόφαση επιβλαβέστερη για τους αναιρεσιόντες. Έτσι όμως, το δευτεροβάθμιο

δικαστήριο, υπέπεσε, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 8 περ. α' Κ.Πολ.Δ., διότι έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Επομένως, ο λόγος αυτός αναίρεσης, με τον οποίο προβάλλεται η από την ανωτέρω διάταξη πλημμέλεια του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, είναι βάσιμος. Κατά τη διάταξη του άρθρου 562 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ. είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό, ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση (ήτοι η παραβίαση να προκύπτει μόνο από την ανάγνωση της απόφασης, χωρίς να απαιτείται και επισκόπηση των διαδικαστικών εγγράφων) και γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη. Η διάταξη αυτή, η οποία αποτελεί εκδήλωση της θεμελιώδους αρχής ότι ο Άρειος Πάγος ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας με βάση την πραγματική και νομική κατάσταση που όφειλε να λάβει υπόψη του ο ουσιαστικός δικαστής, καθιερώνει την ειδική προϋπόθεση του παραδεκτού των λόγων αναίρεσης, της οποίας η συνδρομή πρέπει να προκύπτει από το αναιρετήριο. Πρέπει, δηλαδή, να αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι ο ισχυρισμός που στηρίζει το λόγο αναίρεσης είχε προταθεί στο δικαστήριο, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και μάλιστα είχε προταθεί νόμιμα. Το γεγονός, εξάλλου, ότι ο ισχυρισμός έπρεπε να ληφθεί αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας δεν έχει σημασία, διότι στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο παραβίασε μεν το νόμο, όμως λόγος αναίρεσης δεν μπορεί να ιδρυθεί αν ο σχετικός ισχυρισμός δεν είχε προταθεί νόμιμα από τον διάδικο, εκτός αν συντρέχει κάποια από τις εξαιρέσεις του άρθρ. 562 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ. Και στις περιπτώσεις, όμως, αυτές, για να είναι παραδεκτός ο σχετικός ισχυρισμός, ο οποίος προτείνεται για πρώτη φορά ενώπιον του Αρείου Πάγου, όταν αφορά τη δημόσια τάξη ή όταν το σφάλμα προκύπτει από την ίδια την απόφαση, πρέπει τα πραγματικά γεγονότα στα οποία στηρίζεται να είχαν υποβληθεί στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και να γίνεται στο αναιρετήριο επίκληση της υποβολής αυτής. Επομένως, ο ισχυρισμός πρέπει να παρατίθεται στο αναιρετήριο όπως προτάθηκε στο δικαστήριο της ουσίας, να αναφέρεται δε και ο χρόνος και ο τρόπος πρότασής του ή επαναφοράς του στο ανώτερο δικαστήριο, ώστε να μπορεί να κριθεί, με βάση το αναιρετήριο, αν ήταν παραδεκτός και νόμιμος. Το απαράδεκτο αυτό αναφέρεται σε όλους τους λόγους του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. (ΑΠ 64/2017). Με το δεύτερο και τρίτο μέρος του τρίτου λόγου αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση οι πλημμέλειες α) από τον αρ. 8 και 14 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ., διότι δεν απέρριψε ως αόριστη την παρεμπόμπουσα αγωγή της ασφαλιστικής εταιρείας, και β) από τον αρ. 1 του ίδιου άρθρου, για ευθεία παράβαση της ουσιαστικού δικαίου διάταξης του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994, την οποία δεν εφάρμοσε ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της. Ο λόγος αυτός κατά τις ανωτέρω αιτιάσεις του είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος, διότι από την παραδεκτή επισκόπηση των προτάσεων των αναιρεσιόντων στο Εφετείο προκύπτει, ότι οι ισχυρισμοί αυτοί, μη υπαγόμενοι στις εξαιρέσεις του άρθρου 562 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ., αφού δεν αφορούν στη δημόσια τάξη, ακόμη και αν έπρεπε να ερευνηθούν αυτεπαγγέλτως (Ολ.ΑΠ 1/1987), δεν είχαν προταθεί στο Δικαστήριο της ουσίας. Περαιτέρω, είναι και αβάσιμος, διότι κατά μεν την υπό στοιχ. α' ανωτέρω αιτίαση στηρίζεται στην εσφαλμένη προϋπόθεση ότι, δήθεν, το κεφάλαιο της παρεμπόμπουσας αγωγής μεταβιβάσθηκε στο Εφετείο, ενώ αυτό δεν συνέβη, όπως προαναφέρθηκε, κατά δε την υπό στοιχ. β' αιτίαση, διότι στην προκειμένη περίπτωση ασφάλισης ευθύνης από ατυχήματα αυτοκινήτου, σε περίπτωση μέθης του οδηγού του ασφαλισμένου αυτοκινήτου, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών, αφού η υποχρεωτική ασφάλιση της ευθύνης από αυτοκίνητα ρυθμίζεται αποκλειστικά από τις διατάξεις του π.δ. 237/1986 (ΑΠ 215/2013, ΑΠ 956/2012, ΑΠ 1609/2007).

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 335, 338, 339, 340, 591 § 1 και 681Α' του Κ.Πολ.Δ., προκύπτει ότι το δικαστήριο για να σχηματίσει τη δικανική του πεποίθηση, πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι προς απόδειξη των ισχυρισμών τους που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και περιέχονται στην αγωγή ή ένσταση ή χρησιμεύουν προς αντίκρουση της αγωγής. Ο λόγος αναίρεσης από τον αριθμό 11 περίπτ. γ' του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ., κατά τον οποίο επιτρέπεται αναίρεση αν το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν, ελέγχεται ουσιαστικά αβάσιμος, αν αποδεικνύεται από την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι το δικαστήριο της ουσίας έλαβε υπόψη όλα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλέστηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι προς απόδειξη των ισχυρισμών τους. Προς τούτο αρκεί η γενική αναφορά του είδους του αποδεικτικού μέσου (μάρτυρες, έγγραφα κ.λπ.), που έλαβε υπόψη του το

δικαστήριο, χωρίς την ανάγκη ειδικής μνείας και αξιολόγησης εκάστου και χωρίς διάκριση από ποια αποδεικτικά μέσα προκύπτει άμεση και από ποια έμμεση απόδειξη. Στην προκειμένη περίπτωση οι ήδη αναιρεσιόντες, για να αποκρούσουν τον ισχυρισμό περί αναπηρίας της ενάγουσας - αναιρεσίβλητης, προσκόμισαν μετ' επικλήσεως, μεταξύ άλλων το από 24-1-2008 δημοσίευμα του νευρολόγου ιατρού Γ. Κ., την ιδιωτική γνωμάτευση του νευρολόγου - ψυχιάτρου Σ. Μ., την από 15-7-2013 βεβαίωση του νευρολόγου ιατρού Κ. Α. και τον ενιαίο πίνακα προσδιορισμού ποσοστού αναπηρίας που έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ .... Το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, για να καταλήξει στο αποδεικτικό πόρισμα, βεβαιώνει ότι έλαβε υπόψη, εκτός των άλλων και "όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, που οι διάδικοι επικαλούνται και νομίμως προσκομίζουν, για να χρησιμεύσουν είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων...", όπως μερικά από αυτά αναφέρονται, ιδιαίτερα, παρακάτω, χωρίς να παραλειφθεί κάποιο...". Από την ανωτέρω βεβαίωση και το όλο περιεχόμενο της προσβαλλομένης δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη του και τα προαναφερόμενα έγγραφα. Κατά συνέπεια, ο εκ του άρθρου 559 αρ. 11γ' Κ.Πολ.Δ. αντίθετος τέταρτος λόγος της αίτησης αναίρεσης της είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ. 20 Κ.Πολ.Δ., ως έγγραφα, η παραμόρφωση του περιεχομένου των οποίων ιδρύει τον από τη διάταξη αυτή λόγο αναίρεσης, νοούνται τα κατά τις διατάξεις των άρθρων 339 και 432 έως 465 Κ.Πολ.Δ. αποδεικτικά μέσα. Δεν αποτελούν έγγραφα, κατά την έννοια της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 559 αρ. 20 Κ.Πολ.Δ., εκείνα στα οποία αποτυπώνονται άλλα αποδεικτικά μέσα, όπως είναι οι γνωμοδοτήσεις πραγματογνωμόνων, οι εισηγητικές εκθέσεις και οι εκθέσεις αυτοψίας ή τα πρακτικά και οι αποφάσεις που περιέχουν καταθέσεις μαρτύρων. Εξάλλου, ο λόγος αυτός ιδρύεται, όταν το δικαστήριο της ουσίας υπέπεσε σε διαγνωστικό λάθος, αναγόμενο δηλαδή στην ανάγνωση του εγγράφου με την παραδοχή ότι περιέχει περιστατικά προδήλως διαφορετικά από εκείνα που πράγματι περιλαμβάνει, όχι δε και όταν από το περιεχόμενο του εγγράφου, το οποίο σωστά διέγνωσε, συνάγει αποδεικτικό πόρισμα διαφορετικό από εκείνο που ο αναιρεσιών θεωρεί ορθό. Πράγματι, στην τελευταία περίπτωση πρόκειται για παράπονο αναφερόμενο στην εκτίμηση πραγματικών γεγονότων, η οποία εκφεύγει από τον αναιρετικό έλεγχο (Ολ.ΑΠ 2/2008). Κατ' ακολουθίαν ο πέμπτος λόγος της αναίρεσης από τον αριθ. 20 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ., με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση της παραμόρφωσης από το Εφετείο του περιεχομένου της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης που διατάχθηκε από το Δικαστήριο είναι προεχόντως απαράδεκτος. Σε κάθε περίπτωση ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι και αβάσιμος, διότι, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση και το περιεχόμενο της εν λόγω έκθεσης, το Εφετείο δεν υπέπεσε σε λάθος αναγόμενο στην ανάγνωσή της, αλλά, αφού την ανέγνωσε σωστά, την συνεκτίμησε με τα άλλα αποδεικτικά μέσα και κατέληξε σε διαφορετικό πόρισμα από αυτό που οι αναιρεσιόντες θεωρούν ορθό. Σύμφωνα με το άρθρο 932 του ΑΚ, "Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη, κατά την κρίση του, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του. Σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικαστεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης". Κατά την έννοια του άρθρου αυτού, το δικαστήριο της ουσίας, αφού δεχθεί ότι συνεπεία αδικοπραξίας προκλήθηκε σε κάποιο πρόσωπο ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη, καθορίζει στη συνέχεια το ύψος της οφειλόμενης γι' αυτήν χρηματικής ικανοποίησης, με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και της λογικής, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη, ως κριτήρια, το είδος της προσβολής, την έκταση της βλάβης, τις συνθήκες τέλεσης της αδικοπραξίας, τη βαρύτητα του πταίσματος του υπόχρεου, το τυχόν συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου και την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των διαδίκων μερών. Ο προσδιορισμός του ποσού της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης αφέθηκε στην ελεύθερη εκτίμηση του δικαστηρίου, η σχετική κρίση του οποίου δεν υπόκειται, κατ' αρχήν, σε αναιρετικό έλεγχο, αφού σχηματίζεται από την εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων (άρθρο 561 παρ. 1 ΚΠολΔ), χωρίς υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια, ώστε να μπορεί να κριθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, είτε ευθέως, είτε εκ πλαγίου, για έλλειψη νόμιμης βάσης. Επιβάλλεται, όμως, σε κάθε περίπτωση, να τηρείται, κατά τον καθορισμό του ποσού που επιδικάζεται, η αρχή της αναλογικότητας, ως γενική νομική αρχή και μάλιστα αυξημένης τυπικής ισχύος, υπό την έννοια ότι η σχετική κρίση του δικαστηρίου δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας, πράγμα που, αν συμβαίνει, ελέγχεται ως παραβίαση της πιο πάνω γενικής νομικής αρχής, ήτοι ως πλημμέλειες του άρθρου 559 αριθμ. 1 και 19 ΚΠολΔ (ΑΠ Ολομ. 9/2015). Στην ερευνώμενη περίπτωση, το Εφετείο, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του,

σχετικά με το κεφάλαιο χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης, της πρώτης των αναιρεσιβλήτων, δέχθηκε τα εξής: "Εξαιτίας της ένδικης σύγκρουσης, τραυματίστηκε η εκκαλούσα και διακομίσθηκε με ασθενοφόρο όχημα, αρχικά στο Γ.Ν. ... και στη συνέχεια, λόγω του σοβαρού τραυματισμού της, στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο ..., όπου νοσηλεύθηκε στη νευροχειρουργική κλινική έως τις 13-2-2012, τις δε τέσσερις (4) πρώτες ημέρες στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.), με διάγνωση εισαγωγής, ενδοκράνιο τραυματισμό, κρανιοεγκεφαλική κάκωση, κάκωση κρανίου, υποσκληρίδιο αιμάτωμα και εγκεφαλικές θλάσεις. Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας της υποβλήθηκε σε κλινικές και εργαστηριακές εξετάσεις και, τελικά, διαγνώσθηκε ότι υπέστη κρανιοεγκεφαλική κάκωση, κάταγμα κρανίου, κάταγμα κροτάφου, υποσκληρίδιο αιμάτωμα, θλάσεις εγκεφάλου, τραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία. Ήταν προσανατολισμένη σε τόπο και χρόνο, με αναγνώριση προσώπων, τετρακίνητική, χωρίς σαφή νευρολογική σημειολογία και η κλίμακα κώματος της Γλασκώβης ήταν 15/15, δηλαδή άριστη, ενώ εμφάνιζε περιτραυματική αμνησία. Υποβλήθηκε σε αξονική τομογραφία, η οποία ανέδειξε κάταγμα ΔΕ κροταφοβρεγματικά, οξύ υποσκληρίδιο αιμάτωμα εγκεφάλου σύστοιχα, εγκεφαλικές θλάσεις και μετατραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία. Εξήλθε στις 13-2-2012 με φαρμακευτικές οδηγίες για λήψη medrol, fraxiparine, derakine, tears natural coll και thilogel rom eye και της συστάθηκε να παραμένει κλειστός ο οφθαλμός με γάζα κατά τη διάρκεια του ύπνου. Σύμφωνα δε με την από 3-5-2012 ιατρική βεβαίωση, υπογεγραμμένη από τον ιατρό Χ. Γ., η ασθενής, κατά την ανωτέρω ημεροχρονολογία, έχει άριστο επίπεδο συνεννόησης, εμφανίζει πάρεση προσωπικού νεύρου και βρίσκεται υπό αντιεπιληπτική αγωγή, ενώ σύμφωνα με την από 7-5-2012 βεβαίωση του Επιμελητή Β' της Οφθαλμολογικής κλινικής του ΠΠΓΝ ..., η εκκαλούσα παρακολουθείται συστηματικά στα εξωτερικά ιατρεία της κλινικής, πάσχουσα από κερατοπάθεια, εξ εκθέσεως Δ.Ο., συνεπεία πάρεσης προσωπικού νεύρου. Υπεβλήθη στις 31-7-2012 σε μαγνητική τομογραφία εγκεφάλου, τα αποτελέσματα της οποίας ανέδειξαν παρεγκεφαλική κύστη στον ΑΡ κροταφικό λοβό και πέριξ αυτής εικόνα γλοιώσης του γειτονικού εγκεφαλικού παρεγχύματος. Κατά το ηλεκτροεγκεφαλογράφημα της 1ης Αυγούστου 2012, στο οποίο υπεβλήθη, παρουσιάσθηκαν βραδυαρρυθμίες κατά την υπεράπνοια. Κατά την έξοδό της από το προαναφερόμενο Νοσοκομείο, οι θεράποντες ιατροί της έδωσαν οδηγίες αποφυγής ορθοστασίας και επίμονης άσκησης καθώς και αντιεπιληπτική αγωγή. Βεβαιώνεται, τέλος, ότι η ως άνω νευρολογική εικόνα θεωρείται μόνιμη... Περαιτέρω, από τις δυσμενείς επιπτώσεις που είχε ο σοβαρός τραυματισμός της εκκαλούσας στη σωματική και ψυχική υγεία της, υπέστη αυτή ηθική βλάβη και, επομένως, πρέπει, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών, κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα το ένδικο ατύχημα, του βαθμού του πταίσματος του οδηγού του ζημιογόνου δικύκλου και της ίδιας της εκκαλούσας, της νοσηλείας της, της βαρύτητας του τραυματισμού της και της ηλικίας της, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, πλην της δεύτερης εφεσίβλητης ασφαλιστικής εταιρίας, της οποίας η ευθύνη είναι εγγυητική, να επιδικασθεί στην εκκαλούσα το ποσό των 40.000 ευρώ, το οποίο κρίνεται εύλογο". Το Εφετείο, με την κρίση του αυτή, δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας, ούτε υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας, δεδομένου ότι το εν λόγω ποσό, κατά την κοινή πείρα, τη δικαστηριακή πρακτική και τη συνείδηση για το δίκαιο, δεν υπερτερεί καταφανώς εκείνων που συνήθως επιδικάζονται σε παρόμοιες περιπτώσεις χρηματικής ικανοποίησης, με βάση τα αναφερόμενα στην απόφαση προσδιοριστικά κριτήρια για τον καθορισμό αυτής. Επομένως, ο έκτος λόγος αναίρεσης, κατά την πρώτη αίτωση αυτού, με την οποία αποδίδεται στην πληττόμενη απόφαση η πλημμέλεια από το άρθρο 559 αρ. 1 Κ.Πολ.Δ., διότι, κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας και καθ' υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής του ευχέρειας, το Εφετείο, κατά την εφαρμογή της, ουσιαστικού δικαίου, διάταξης του άρθρου 932 του ΑΚ, επιδικάσε στην πρώτη αναιρεσιβλήτη, ως εύλογη χρηματική της ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, από τον τραυματισμό της, το προαναφερόμενο ποσό, το οποίο, όμως, είναι δυσαναλόγως μεγάλο σε σχέση με αυτά που επιδικάζονται σε ανάλογες περιπτώσεις και προκύπτουν από τις συνθήκες της αδικοπραξίας (του τροχαίου ατυχήματος), είναι αβάσιμος. Κατά τη διάταξη του άρθρου 931 Α.Κ. "η αναπηρία ή η παραμόρφωση, που προξενήθηκε στον παθόντα, λαμβάνεται υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης αν επιδρά στο μέλλον του". Η διάταξη αυτή προβλέπει επιδίκαση από το δικαστήριο χρηματικής παροχής στον παθόντα αναπηρία ή παραμόρφωση, εφόσον συνεπεία αυτών επηρεάζεται το μέλλον του. Η χρηματική αυτή παροχή δεν αποτελεί αποζημίωση εφόσον η τελευταία εννοιολογικώς συνδέεται με την επίκληση και απόδειξη ζημίας περιουσιακής, δηλαδή διαφοράς μεταξύ της περιουσιακής καταστάσεως μετά το ζημιόγONO γεγονός και εκείνης που θα υπήρχε χωρίς αυτό. Η συνέπεια της αναπηρίας ή παραμορφώσεως ανικανότητα προς εργασία, εφόσον προκαλεί στον παθόντα περιουσιακή ζημία,

αποτελεί βάση αξιώσεως προς αποζημίωση, που στηρίζεται στη διάταξη του άρθρου 929 Α.Κ. (αξίωση διαφυγόντων εισοδημάτων). Όμως, η αναπηρία ή παραμόρφωση ως τοιαύτη δεν σημαίνει κατ' ανάγκη πρόκληση στον παθόντα περιουσιακής ζημίας. Τούτο συμβαίνει σε ανήλικο, που δεν έχει εισέλθει ακόμη στην παραγωγική διαδικασία και δεν μπορεί ήδη από την επέλευση της αναπηρίας ή παραμορφώσεως να επικαλεσθεί περιουσιακή ζημία. Δεν μπορεί να γίνει πρόβλεψη, ότι η αναπηρία ή παραμόρφωση θα προκαλέσει στον παθόντα συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία. Είναι όμως βέβαιο, ότι η αναπηρία ή παραμόρφωση ανάλογα με το βαθμό της και τις λοιπές συντρέχουσες περιστάσεις (ηλικία, φύλο, κλίσεις και επιθυμίες του παθόντος) οπωσδήποτε θα έχει δυσμενή επίδραση στην κοινωνική - οικονομική εξέλιξη τούτου, κατά τρόπο όμως που δεν δύναται επακριβώς να προσδιορισθεί. Η δυσμενής αυτή επίδραση είναι δεδομένη και επομένως δεν δικαιολογείται εμμονή στην ανάγκη προσδιορισμού του ειδικού τρόπου της επιδράσεως αυτής και των συνεπειών της στο κοινωνικό, οικονομικό μέλλον του παθόντος. Προέχον και κρίσιμο είναι το γεγονός της αναπηρίας ή παραμόρφωσης ως βλάβης του σώματος ή της υγείας του προσώπου, ως ενός αυτοτελούς έννομου αγαθού, που απολαύει και συνταγματικής προστασίας, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος, όχι μόνο στις σχέσεις των πολιτών προς το Κράτος, αλλά και στις μεταξύ τους σχέσεις, χωρίς αναγκαίως η προστασία αυτή να συνδέεται με αδυναμία οικονομικών ωφελημάτων ή πλεονεκτημάτων. Έτσι, ορθότερη κρίνεται η ερμηνεία της διατάξεως του άρθρου 931 Α.Κ., που την καθιστά εφαρμόσιμη, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται από τη διάταξη αυτή η επιδίκαση στον παθόντα αναπηρία ή παραμόρφωση ενός εύλογου χρηματικού ποσού, ακριβώς λόγω της αναπηρίας και παραμορφώσεως, χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία, η οποία άλλωστε και δεν δύναται να προσδιορισθεί (ΑΠ 670/2006). Το ύψος του επιδικαζόμενου εύλογου χρηματικού ποσού εξευρίσκεται με βάση το είδος και τις συνέπειες της αναπηρίας ή παραμορφώσεως αφενός και την ηλικία του παθόντος αφετέρου, καθώς και με συνεκτίμηση του ποσοστού συνυπαιτιότητας του τελευταίου στην πρόκληση της αναπηρίας ή της παραμορφώσεώς του, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση της κατά τη διάταξη του άρθρου 932 Α.Κ αξιώσεως χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης. Επομένως, για τον υπολογισμό της χρηματικής παροχής της διατάξεως του άρθρου 931 Α.Κ δεν έχουν εφαρμογή τα ισχύοντα επί της αξιώσεως αποζημιώσεως του άρθρου 929 του ίδιου Κώδικα, όπου για τον καθορισμό αυτής προσδιορίζεται κατ' αρχήν τα ύψος της θετικής και αποθετικής ζημίας του παθόντος βλάβη του σώματος ή της υγείας του και το ποσό αυτής μειώνεται κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητας του τελευταίου, αφού, κατά τα προεκτεθέντα, η χρηματική παροχή, της πρώτης διατάξεως δεν αποτελεί αποζημίωση, δεν συνδέεται δηλαδή με συγκεκριμένη μελλοντική περιουσιακή ζημία, αλλά δίδεται για το γεγονός και μόνο της αναπηρίας ή παραμορφώσεως και προσδιορίζεται κατά την εύλογη κρίση του δικαστηρίου με βάση τους προεκτεθέντες προσδιοριστικούς παράγοντες (ΑΠ 560/2013). Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του, όπως αυτήν προκύπτει δέχθηκε σε σχέση με την επιδίκαση στην εκκαλούσα - αναιρεσίβλητη Γ. Τ. της κατά το άρθρο 931 Α.Κ. πρόσθετης χρηματικής παροχής τα εξής: "Κατά την εξέταση που διενεργήθηκε από τον ορισθέντα από την πρώτη εκκαλουμένη-εν μέρει οριστική υπ' αριθ. 165/2013 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, πραγματογνώμονα Β. Α., διευθυντή της ... κλινικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου ..., στις 16-5-2013, διαγνώσθηκε ότι η εκκαλούσα: "εμφανίζει μικρή ορατή δυσμορφία προσώπου, επιτεινόμενη κατά την ομιλία, με μικρή έλξη της ΑΡ γωνίας του στόματος προς τα αριστερά, λόγω της πάρεσης του ΔΕ προσωπικού νεύρου, περιφερικού τύπου. Τούτο δε αλλοιώνει τη φωνή της και την καθιστά χαμηλόφωνη και συρτή, όμως σε επίμονη εντολή, παρουσιάζεται μερική βελτίωσή της. Από το μυϊκό της σύστημα, πλην της μερικής πάρεσης και υπαισθησίας των μυϊκών μυών της ΔΕ παρειάς, με μικρή έλξη της ΑΡ γωνίας του στόματος προς τα αριστερά, δεν εμφανίζεται ακόμη υπολειπόμενη νευρολογική σημειολογία σε κίνηση και αισθητικότητα. Υφίσταται -αν και ατελής- σύγκλιση των βλεφάρων ΑΡ. Η μυϊκή ισχύς της είναι φυσιολογική και ο μυϊκός της τόνος ομοίως, πλην των μιμικών μυών της ΔΕ παρειάς, που εμφανίζονται ελαττωμένα. Τα τενόντια αντανakλαστικά εκλύονται ομότιμα και συμμετρικά άμφω. Η εν τω βάθει αισθητικότητα είναι φυσιολογική. Φυσιολογικός έλεγχος σφιγκτήρων. Οι παρεγκεφαλιδικές δοκιμασίες είναι φυσιολογικές. Η όρασή της είναι καλή και ως προς την ακοή εμφανίζεται μερική βαρηκοΐα νευροαισθητηριακού τύπου ΔΕ. Η όσφρηση εκτιμάται φυσιολογική". Κατά την εκτίμηση του πραγματογνώμονος η γεύση και η έκκριση σιέλου υφίσταται σε ποσοστό 60% του φυσιολογικού. Απαντώντας, περαιτέρω, ο πραγματογνώμονας στα τεθέντα προς αυτόν ερωτήματα με την προμνησθείσα με αριθμό 165/2013 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, αναφέρει τα ακόλουθα: "Στο πρώτο ερώτημα, αν η κ. Τ. έχει υποστεί μόνιμη νευρολογική

βλάβη στον εγκέφαλό της, η ύπαρξη γλοιωτικής εστίας στην περιοχή του ΑΡ κροταφικού λοβού, 18 μήνες μετά τον τραυματισμό της και την ΚΕΚ που υπέστη, δηλοί σχεδόν μονιμότητα. Συνιστά μόνιμη αναπηρία και απεικονιστική παραμόρφωση του ΔΕ κροταφικού λοβού. Η βλάβη στην περιοχή του κροταφικού λοβού δεν έχει επίπτωση στην κίνηση. Αντίθετα έχει επίπτωση στη σκέψη και στην αντίληψη, ενώ επιδρά και στην προσοχή αυτής. Ως προς τη δυνατότητα αποκατάστασης, σας αναφέρω πως κάθε βλάβη, που υφίσταται ο εγκέφαλος, εξαιτίας τραύματος εγκεφαλικού επεισοδίου, προκαλείται άμεσα μόνιμη μη αναστρέψιμη κυτταρική καταστροφή, που με τις σημερινές γνώσεις δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί θεραπευτικά. Ο νευρικός ιστός, πρακτικά με τα σημερινά δεδομένα, δεν αναπαράγεται και δεν αντικαθίσταται. Στην περίπτωση της, με βάση τον νευροαπεικονιστικό έλεγχο που προσκομίσθηκε, η κατάστασή της βαίνει βελτιούμενη και ποσοτικοποιημένα υφίσταται, 18 μήνες μετά την κάκωση, περαιτέρω πιθανότητα βελτίωσης της τάξης του 3%. Η δυσλειτουργία του ΔΕ προσωπικού νεύρου, είναι της τάξης του 80%. Ο βαθμός δυσλειτουργίας του προσωπικού νεύρου, εν γένει, προκαλεί από ήπια έως σημαντική αναπηρία, που παραβλάπτει την ομιλία, την όραση, τη σίτιση αλλά και την κοινωνική συμπεριφορά της ασθενούς σε άλλοτε άλλη εμφάνιση. Η όρασή της είναι ανέπαφη, η σίτιση, η γεύση και η ομιλία επηρεασμένες κατά 40%, περίπου, και η κοινωνική συμπεριφορά της κρίνεται επηρεασμένη". Κατά την εκτίμηση του ίδιου ως άνω πραγματογνώμονος, η προπεριγραφόμενη κατάσταση, συνιστάμενη σε μειωμένη αντίληψη και προσοχή, σαφώς επηρεάζει την κοινωνική της ζωή και το επάγγελμά της ως αποκλειστικής νοσοκόμας, όχι, όμως και την εργασία της ως καθαρίστριας. Με βάση τα παραπάνω, ο διορισθείς με την προαναφερόμενη απόφαση πραγματογνώμονας, ... στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο ..., γνωμοδοτεί ότι υπάρχει μόνιμη νευρολογική αναπηρία της εκκαλούσας και απεικονιστική παραμόρφωση του ΔΕ κροταφικού λοβού και ότι η βλάβη (σωματική) που υπέστη η εκκαλούσα δεν είναι αναστρέψιμη στο μέλλον, αλλά έχει λάβει χαρακτήρα μονιμότητας, αφού έχει παρέλθει αρκετό χρονικό διάστημα και ότι αυτό δύναται να υποστηριχθεί με βεβαιότητα. Περαιτέρω, εκθέτει στην από 28-6-2013 ιατρική πραγματογνωμοσύνη ότι η συναισθηματική αστάθεια έχει αρνητικές επιπτώσεις στις συναναστροφές της εκκαλούσας με τον κοινωνικό και επαγγελματικό της περίγυρο και ότι οι συνέπειες στην επαγγελματική ανέλιξη δεν είναι ευνοϊκές, ενώ η δυσλειτουργία του ΔΕ προσωπικού νεύρου είναι της τάξης του 80%, η δε σίτιση, η γεύση και η ομιλία της είναι επηρεασμένες σε ποσοστό 40%, περίπου. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, ενόψει του ότι για την επιδίκαση αποζημίωσης κατ' άρθρο 931 του ΑΚ, αρκεί το αντικειμενικό γεγονός της αναπηρίας ή παραμόρφωσης ως αυτοτελές έννομο αγαθό, που χρήζει προστασίας, χωρίς την ανάγκη ειδικού προσδιορισμού συγκεκριμένης περιουσιακής ζημίας, η οποία, άλλωστε, δεν δύναται να προσδιορισθεί (ΑΠ 154/2007, ΑΠ 670/2006 ΝοΒ 2006.1469), πρέπει να επιδικασθεί υπέρ της εκκαλούσας αυτοτελής αποζημίωση (ΕφΛαρ 532/2011 ΤΝΠ Δ.Σ.Α. ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ). Το εύλογο χρηματικό ποσό, που επιδικάζεται κατ' άρθρο 931 του ΑΚ, προσδιορίζεται αφενός μεν με βάση το είδος και τις συνέπειες της αναπηρίας ή παραμόρφωσης στο μέλλον, ήτοι την επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του προσώπου και αφετέρου με την ηλικία της παθούσας. Με βάση τα παραπάνω εκτεθέντα, το Δικαστήριο κρίνει ότι εξαιτίας της παραμόρφωσης της εκκαλούσας στο ΔΕ κροταφικό λοβό, η οποία είναι μόνιμη και της ηλικίας της (ημεροχρονολογία γέννησης 16-6-1969) και λαμβανομένου υπόψη ότι η παραμόρφωση και η αναπηρία της συνιστά μόνιμη νευρολογική βλάβη, με επίπτωση στη σκέψη και στην αντίληψη, στη σίτιση, γεύση και ομιλία αλλά και σε διαταραχές συμπεριφοράς που θα επιδρούν σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής της ζωής, δεδομένου ότι θα αντιμετωπίζει προβλήματα διά βίου, τα οποία δεν εμφανίζονται σε έναν υγιή και αρτιμελή άνθρωπο της ηλικίας της. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, το Δικαστήριο, σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, κρίνει ότι πρέπει να της επιδικαστεί (πέρα από τη χρηματική ικανοποίηση που δικαιούται για την αποκατάσταση της ηθικής της βλάβης), αφού ληφθεί υπόψη και η συνυπαιτιότητά της (ΑΠ 1058/2008, ΑΠ 765/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), στην πρόκληση της ζημίας και ιδιαίτερη κατά το άρθρο 931 ΑΚ αποζημίωση, το εύλογο ύψος της οποίας ανέρχεται σε τριάντα χιλιάδες ευρώ". Κρίνοντας, έτσι, το Εφετείο, δηλαδή με το να επιδικάσει την εν λόγω χρηματική παροχή, δεν παραβίασε, ευθέως, τη διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ, δεδομένου ότι διαλαμβάνεται στο αιτιολογικό της πληττόμενης απόφασης ότι η αναπηρία θα έχει οπωσδήποτε δυσμενή επίδραση στο κοινωνικό και οικονομικό μέλλον της παθούσας, ενώ το ύψος του εύλογου ποσού που επιδικάζεται υπολογίζεται με βάση το είδος και τις συνέπειες της αναπηρίας, την ηλικία της παθούσας και την συνυπαιτιότητα αυτής στην πρόκληση του τροχαίου ατυχήματος και, συνακόλουθα, του τραυματισμού της και της εξ αυτού αναπηρίας της. Περαιτέρω, με την κρίση του αυτή, δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας, ούτε υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας, δεδομένου ότι το εν λόγω ποσό, κατά την κοινή πείρα, τη

δικαστηριακή πρακτική και τη συνείδηση για το δίκαιο, δεν υπερτερεί καταφανώς εκείνων που συνήθως επιδικάζονται σε παρόμοιες περιπτώσεις επιδίκασης χρηματικής παροχής του άρθρου 931 ΑΚ, με βάση τα αναφερόμενα στην απόφαση προσδιοριστικά κριτήρια για τον καθορισμό αυτής και, συνακόλουθα, είναι αβάσιμος ο έκτος λόγος αναίρεσης και κατά το δεύτερο σκέλος του, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα και προσάπτεται στην προσβαλλομένη η πλημμέλεια από τον αριθ. 1 του Κ.Πολ.Δ. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση αναίρεσης, καθ' όσο μέρος στρέφεται κατά της πρώτης αναιρεσίβλητης, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση μόνο ως προς το κεφάλαιο της παρεμπίπτουσας αγωγής, καθώς και το αρρήκτως μετ' αυτού συνδεόμενο κεφάλαιο περί δικαστικών εξόδων της παρεμπιπτόντως ενάγουσας, να μην παραπεμφθεί η υπόθεση, εφόσον δεν υπάρχει στάδιο περαιτέρω εκδίκασης αυτής (άρθρο 580 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ.), να κρατηθεί και να απαλειφθούν οι σχετικές διατάξεις της προσβαλλομένης, που αφορούν στην παρεμπίπτουσα αγωγή και στα δικαστικά έξοδα της παρεμπιπτόντως ενάγουσας, τόσο από το σκεπτικό όσο και από το διατακτικό της. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 176, 183 και 191 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., πρέπει, οι μεν αναιρεσιόντες να καταδικασθούν στα δικαστικά έξοδα της πρώτης των αναιρεσιβλήτων, η δε δεύτερη αναιρεσίβλητη στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιόντων και να διαταχθεί η επιστροφή του παραβόλου στον καταθέσαντα (άρθρ. 495 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ.).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την υπ' αρ. εκθ. κατάθεσης 24/18-7-2016 αίτηση για αναίρεση της 393/2015 απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Λάρισας, καθ' όσο μέρος στρέφεται κατά της πρώτης των αναιρεσιβλήτων.

Αναιρεί την ως άνω προσβαλλόμενη απόφαση, ως προς το κεφάλαιο της παρεμπίπτουσας αγωγής και το αρρήκτως συνδεόμενο με αυτό κεφάλαιο περί δικαστικών εξόδων. Απαλείφει: α) από το σκεπτικό αυτής την κατωτέρω περικοπή: "Περαιτέρω, να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη η παρεμπίπτουσα αγωγή και να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι αυτής υποχρεούνται να καταβάλουν στην παρεμπιπτόντως ενάγουσα, ανώνυμη ασφαλιστική εταιρία, κάθε ποσό που η τελευταία θα καταβάλει στην ενάγουσα της με αριθμό εκθέσεως κατάθεσης .../28-9-2012 κύριας αγωγής, αναφορικά με το κεφάλαιο που κρίθηκε κατά τα ανωτέρω, με τους νόμιμους τόκους από την επομένη της καταβολής. Μέρος των δικαστικών εξόδων της παρεμπιπτόντως ενάγουσας βαρύνει με βάση και το σχετικό αίτημά της, τους παρεμπιπτόντως εναγομένους, ανάλογα με το ποσοστό της ήττας των τελευταίων (άρθρ. 178 παρ. 1, 191 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.)" και β) από το διατακτικό αυτής τις κατωτέρω διατάξεις: "Δέχεται εν μέρει την υπ' αριθ. καταθ. .../23-11-2012 παρεμπίπτουσα αγωγή. Αναγνωρίζει ότι οι παρεμπιπτόντως εναγόμενοι υποχρεούνται να καταβάλουν στην παρεμπιπτόντως ενάγουσα ανώνυμη ασφαλιστική εταιρία, με την επωνυμία "...", κάθε ποσό που η τελευταία θα καταβάλει στην ενάγουσα της με αριθμό εκθέσεως κατάθεσης .../28-9-2012 κύριας αγωγής, αναφορικά με το κεφάλαιο που κρίθηκε, κατά τα ανωτέρω, με τους νόμιμους τόκους από την επομένη της καταβολής. Καταδικάζει τους παρεμπιπτόντως εναγομένους να καταβάλουν μέρος των δικαστικών εξόδων της παρεμπιπτόντως ενάγουσας, ποσού πεντακοσίων ευρώ (500,00 €)". Καταδικάζει τους αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα της πρώτης των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ. Καταδικάζει την δεύτερη αναιρεσίβλητη στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιόντων, τα οποία ορίζει στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ. Και Διατάσσει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στον καταθέσαντα.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 15 Δεκεμβρίου 2017.
ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 5 Φεβρουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ